

Prof. Sandro Bertelli

Paleografia II_2019-2020

Lezione_5

La minuscola carolina

nare l'aleggie sie mistieri ragione &
isperiencia

Explicat herica aristotilis Amagistro
Caddo muolgare traslectura:

**del comiciamento de iustis & de leu
tu sicome lomaestro comicia xlv**

Presso che
lomaestro
che messo
miscripto lo
libro dari
stotile che
altres co
me fonda

mento di questo libro vuole eli segu
itare sua memoria sul insegniamen
dimoralites. p meullo rischiarare li
dicti daristotile. secondo cio chellomo
troua p molti altri san. che decto
Anno come lomo amassa & agun
gie piu dibuone cose insieme. ditam
to cresce quello bene & de dimaggio
re ualua. & cioe popa che tuere lar
te & tueto lobene & lope ciascuna uale
alcun bene. tra secondo chellopatio
ne sono diuise & uene che ibem fanno
diuise. secondo cio che ciascuna cola
richiere lo suo bene. che appensato
assua fine. Et tra cian. diuersi homi

bene. & de
gnore be
scie alpfic
digiente. t
Et gia au
de cmo st
yhu xpo.
ferno de
dici. u me
ricia. Et l
le case la
p soe fruct
doua mer
sia. Io dico
rosi & mte
apptiene a
mini & del
apptiene a
golinator
epui orat
li diuista t
lu **deleu**

Oal aut
mere
una tra
tura. ma
bile part
ta. cono
do chel m

in ordine primus po
nitur ^{ita} euglm in iudea
primus scripsit; Cu
ius uocatio ad dñm ex
publicanis actibz fuit;
Duoy in generatione
xp̄i principi presumet.
Unius cuius prima cir
cumcisio in carne al
terius cuius secundū
cor electio fuit. et ex
iustis in patribz

in se opus monstrans
etiam ^{in his} quoy. genus po
luit xp̄i operantis a prin
cipio testimoniu non
negaret; Quaz omniū
rerū tempus. ordo. nu
merus. dispositio. uel ra
tio quod fidei necessari
um est. Dñs xp̄c est qui
factus est ex muliere.
factus sub lege. natus
ex uirgine. passus incar
ne. om̄a in cruce fixit.
ut triumphans ea in se
met ipso resurgens in

quanta fecit anime mee
 et ipsum ore meo clamaui
 et exultaui sublingua mea
 iniquitatem si aspexi in corde meo
 non exaudiet dominus

Propterea exaudiuit deus
 et attendit uoci deprecationis mee

Benedictus dñs. qui non amouit orationē
 meam. et misericordiā suam ame **OR**
 NSinua dñe menti nrē glām laudis tue. ut
 dum huius sceli incendia uitam. in eterna re
 frigeria ad te presule transcamus. p. **L xii.**

IN ^{si. laudib.} **HYMN** ^{spus orati. p. benedicti.} **PS CANT DAU.**

S MISEREATUR NRI ET BENE
 dicat nobis. illuminet uultum
 suum super nos et misereat nri

Ut cognoscamus in terra uiatūā
 in omib; gentib; salutare tuū

Confiteantur tibi populi deus
 confiteantur tibi populi om̃s
 letentur et exultent g̃s. qm̃ iudicas ppl̃os
 in equitate. et g̃s in terra diris

tenore. ut expro tue libatōis aplū
 fidat i dño bñdices eū d exaudiat e.
 ita ego q uos gñtes uenite.
 Clamaui et exultaui. i. apm publicē
 p̃dicam. i. iſcto c̃fessus sū q̃ ore. b
 i corde. m̃ holocausta me
 dullata. his duob;
 p̃fice. p̃m. 7

her duo cōnexa sūt. si nō suspendit oīo
 non p̃ceclatui misēcordia.

pp̃hac bñdictionē oīus p̃ aduēti.

p̃ p̃or ē bñdictio dī q̃ plūmā m̃de nos
 bñdicam oī q̃ q̃ fructus ē. i. uisus nō
 crescamus. ñ ip̃e dñe ego dñi dñis plu
 uiā dñs m̃s. n. 7 b. n. s. q̃ m̃la uolunt
 bñdica. cōpia rēy. p̃le. 7 alij h̃mōdi
 q̃ q̃ oīa sūt a dō. si oīa lōis m̃l. addit
 q̃ p̃u ē uisus. illuminet. i. ostendat
 nultū suū nob. ṽ nultū. i. ymaginē tuā
 q̃ imp̃liti nob. illumina sapia ne sūt
 i tenebris ut sciam nos f̃os ad ymaginē
 tuā. 7 si a nob. d̃formata ē. ate. resor.
 memū. ut cōgscam i q̃ tra. i. oīy gñ
 tīb; quā uia salutare tuū. i. q̃ cōgscat
 i gñtib; x̃p̃s cōfiteantur.

post notitiā oīat cōfiteri. p̃ directiōē
 7 iudiciō.

Et ad amonitio ad aliud tenēd; q̃ terra
 dñit. f. f. ut q̃ si i. i. m̃itū sensus m̃ ad
 dñsā rendat.

Tav. 73. Alfabeto della minuscola carolina

a c c u a b c d d e f f g

h i l k l m n n μ o p q r

r r τ u v x x y z x

e ct & N n it it y or v

Tav. 74. Esempio di carolina di Tours (sec. IX)

CONSEQUENTI ITIDEM
TEMPORE ITERCUM EODE
dum dioceses uisitare agebamus
nobis nescio qua necessitate remon
rantib; aliquantulum ille pro
cesserat Interim peragere
publicum plenam militanti; uiris
Sed ubi

Tav. 75 – Esempio di carolina d'Ivrea (sec. X-XI)

uenit sibi do- uirtute inuir
mum. Et uirtu- tatem. Uidelicet
nidum sibi ubi dñs dñs oꝝ in syon
ponat pullos suos. ¶ Hē dñs uirtutum
Altaria dñe uir- exaudi orationē
tutum. Rex m̃s meā. Aurib;
& dñs meus. percipe dñi iacob.
Beati qui habitant ¶ Protector ñr aspice
in domotua. In dñ. Et respice in fa

NINTERTIO

regni ioachim regis
iuda . uenit nabu
chodonosor rex
babilonis hierlm .
et obsedit eam .

Et tradidit dñs
in manus eius

ioachim
regē iude

et parte uasoz domus dī . Et asportauit eā
in terrā sennaar in domum dī sui . et uasa
intulit in domum thesauri dī sui . Et ait
rex assanez preposito eunuchoz suoz . ut
introduceret de filiis suis .

iusemodi . tēptauit eos dieb, decē
autē decem . apparuer̄ uultus eoz
et corpulentiores pre omib, pueris
bantur cibo regio . Porro malassa
cibaria et uinū potus eoz : dabatq
mina . Pueris autem his dedit dñs
et disciplinā in omī uerbo . et sap
Danaheli autem intelligentiam om
onū . et somnior .

Completis itaq, dieb, post quos c
rex ut introducerentur . introd
posit' eunuchoz in conspectu nab
nosor . Cumq, loquit' eis fuisset r
inuenti de uniuersis tales ut dan
nanius . misabel . et azarias . Et stete
ctu regis . et omē uerbū sapientie e

Contra. quicquid aquarum ē. uarie accommodat. Stagna
 pisculentissima. hyberne plumbe. in aestuā penuriam re
 seruantur. Nā homo sardus. opem plurimā de imbrido
 celohabent. hoc collectantū depascitur. ut sufficiat
 usui. ubi defecerunt scaturigines. quae aduētū usurpari
 solent. Fontes sane calidi et salubres. aliquot locis
 effer uescunt. qui medelas affer. Aut solidant ossa fra
 cta. aut abolent a soli fugis inseru uenenū. aut etiam
 o cularias dissipant cecitūdines. Sed qui oculis medent.
 et co arguendis uānt furib. Nā quisquis sacramento raptū
 negat. lumina aqvis attrahat. Vbi p uirū non est.
 cernit clariū. Si p fidia abnuat. detegit facin cecita
 te. et captus oculis. admissum tenebris fateatur.

v. de sicilia

SIRSPICIAEUS AD ORDINEO
 tēporū uel locoꝝ. post sardiniam res
 uocant siculae. Primo quod utraq;
 insula in romanam potestatem redacta.
 in idem tēporib. facta p uicia ē. cum
 eo d anno sardinia. co. ualerius. altera.
 q. fluminis p̄tor sortiti sunt. Adde.
 quod freto syculo excipit nom sardi
 maris.

ERGO sicilia quod cū primis assig
 nandum ē. diffusis p̄minentibus. tri
 quetra inspecte figurat. Pachinus

in celo ponensum et meridiana plaqum dirigit.